

NYHEDSBREV

TEMA: VAND

Vandskade i arkiver - akut førstehjælp

Den våde sommer har givet problemer med vandskader landet over - ikke mindst under skybruddet i starten af juli. I den anledning udformede Statens Arkiver en vejledning om akut håndtering af vandskadede arkivalier. Denne vejledning kan lokalarkiverne også have glæde af. Derfor gengives de vigtigste punkter her:

KALENDER

- 21. og 28. november: SLA modul 4, Ringsted
- 22. november: Historisk Atlas - genopfriskningskursus
- 23. november: Arkibas-kursus, udvidet
- 28. november: Historisk Atlas - genopfriskningskursus
- 5. december: Arkibas grundkursus

Der skal **handles hurtigt**, da hver time tæller, hvis ikke arkivalierne skal gå tabt.

Det gælder om at undgå, at vandet ødelægger arkivalierne yderligere, og især gælder det om, at der **ikke opstår svampevækst på de våde arkivalier**, og derfor er skaden akut, indtil arkivalierne er bragt i en tilstand, hvor der ikke kan vokse skimmelsvamp. Den tilstand er enten tør eller frossen. Bemærk, at man bør bruge **handsker og åndedrætsværn**, når de våde arkivalier håndteres.

Nedfrysning med henblik på senere frysetørring:

De våde arkivalier lægges i plastposer med ca 10 cm arkivalier i hver. Det er vigtigt, at **hver enkelt pakke med arkivalier mærkes tydeligt** med indholdet, så de kan identificeres efter nedfrysning. **Dernæst nedfryses de straks.**

Fryseplads kan være fx lejede kummefrysere, lejede frysecontainere (vær sikre på, at de lukkes helt tæt), frysehuse eller fryserum. Når arkivalierne er frosne, er skaden ikke længere akut. Der skal **kun være ca 10 cm i hver pose**, fordi det sikrer, at arkivalierne ikke bliver én stor u håndterlig isklump, og bunker på 10 cm er det, som skal benyttes ved evt. frysetørring.

Straks-tørring:

Visse skadeservice-firmaer kan håndtere arkiverne ved straks at tørre hvert enkelt stykke papir i tørrerum. For at denne metode er acceptabel, skal skadeservicefirmaet garantere, at samtlige bevaringspligtige arkivalier er helt tørre inden for **meget få timer**, ellers må de nedfryse arkivalierne først, og dernæst optø dem i det tempo arkivalierne kan tørres.

Tørre arkivalier i våde lokaler

De arkivalier, som ikke er blevet våde, men som står i et lokale, som har været oversvømmet, skal fjernes og placeres i et rent, tørt og velventileret lokale, hvor de kan dampe af.

Hvis uheldet rammer, kan man i vores område kontakte konservatorerne på Bevaringscenter Næstved for råd og vejledning.

Planlæg katastrofen

Det kan være en god ide at udforme en katastrofe-plan. Tjek (FØR der sker noget) hvad forsikringen dækker, og lav en nødhjælpsliste med de vigtigste adresser og telefonnumre til fx forsikringsselskabet, konservatorcentret, skadeservicefirma, pedel eller anden teknisk ansvarlig med nøgler og adgang til afbrydere o.s.v. Lav en prioriteret liste over, hvilke arkivalier, der skal reddes først. Og sørg så for, at planen er let tilgængelig på arkivet, og eventuelt også er placeret hjemme hos arkivlederen eller en medarbejder.

Historien om en vandskade

Lundby Sognearkiv har været så uheldige at have vandskade hele to gange i år. Arkivet bor i en kælder under biblioteket på Lundby Hovedgade Herunder fortæller arkivleder Karen Johansson om sine erfaringer:

Mandag aften, d. 6. juni 2011 faldt der i Lundby, Sydsjælland 41 mm regn på meget kort tid. Vandet slog op af en kloak i kælderskakten, hvor arkivets indgangsdør befinder sig.

Straks det var erkendt ved et tjek tirsdag morgen, gik vi i gang med at skovle vand ud. Det drejede sig om mindst 100 l - der stod over hele kældergulvet i ca. 4 - 9 cm's højde, alt efter hvor plant kældergulvet er. Derefter smed vi et nyerhvert, stort siltæppe ud, og endelig foretog vi rengøring med rodalon og gennemtræk i det omfang, det kunne lade sig gøre.

Hurtigt fik vi adviseret kommunen, idet Vordingborg Kommune ejer bygningen. Vi bor der bare. En kloakmand så vandet og tilså kloakken. Samtidig havde vi rekvireret 2 store affugtere, der gik i gang.

Vi havde flere ting stående på gulvet, bl.a. en lille affugter til daglig brug for at holde den rigtige fugtighedsprocent til vores arkivalier, en ret ny støvsuger, en varmeblæser, 6 opslagstavler, en del bøger i en lav reol og nogle tekstiler i en papkasse.

Bøgerne var ikke egentlige arkivalier, men opslagsbøger, som jeg tørrede og lagde i pres i mit hus. De gamle hørtekstiler tørrede jeg på min tørresnor. (Jeg tror, det bliver nødvendigt at få dem vasket på et renseri på grund af risiko for skimmel). Det hele skulle gå hurtigt, så så lidt som muligt skulle tage skade.

En elektriker tilså og hjembragte varmeblæseren, affugteren og støvsugeren. Han tørrede tingene godt

igennem og afleverede dem igen med det forbehold, at metallet kunne have taget skade. Han lovede ingen lang holdbarhed.

Men men... Den 3. juli var der atter skybrud i Lundby. Heldigvis var der lidt mindre vand i kælderen (eller også havde de store industriaffugtere gjort det godt), men slam og skidt lå igen alle vegne. Og støvsugeren var blevet gennemblødt endnu en gang.

Af reelle skader er der følgende:

1 stk gulvtæppe til en pris af kr. 2198.00. 1 stk støvsuger til en pris af kr. 698.00. 6 opslagstavler á kr. 300. Tavlerne er tørre, men der er skimmel på dem. Vi tør ikke længere anvende dem, idet der er en risiko for vores arkivalier.

På grund af vand på det malede cementgulv, slår malingen fra en del steder. Gulvene skal males om. Vi plejer selv at male, men siger ikke nej, hvis vi får tilbudt en stor bøtte grøn cementmaling.

Heldigvis blev ingen af vores egentlige arkivalier gennemblødte, men enkelte nok lidt fugtige.

Kommunens kloakmand har lovet, at kloakken i kælderskakten bliver forsynet med "et eller andet", så det ikke sker igen. Og vi har lært, at reoler skal stå på "lave pæle" samt at der ikke må stå noget væsentligt på gulvet.

NB: To medarbejdere har arbejdet i 12 timer efter d. 6.6. + 8 timer efter d. 3.7, for at afvande, vaske, tørre og følgelig tilse affugtere. Det gør jeg stadig - næsten hver dag.

*Karen Johansson
Arkivleder*

Historisk Atlas

Billeder og video

Det er nu muligt at uploade og vise videoer på lokaliteter, på samme måde som med billeder. Når du er logget ind, så gå til Mediebibliotek > Upload > Genemse...

Desuden kan man nu selv ændre rækkefølgen af

billeder på en lokalitet. Dette gøres ved at trække ikonet for billedet hen, hvor det ønskes placeret. Billeder kan dog stadig kun placeres på intro-siden, ikke på de øvrige faneblade.

Skribentworkshop - genopfriskningskursus

Er du aldrig rigtig kommet i gang med at skrive artikler til Historisk Atlas? Synes du, du har glemt hvad du lærte på skribentworkshopen - eller var du slet ikke på kursus?

Nu har du i hvert fald chancen på to nye workshops. Medbring færdig tekst / tekster samt fotos i jpg-for-

mat. Så vil vores underviser, Pernille Schou hjælpe med at få oprettet lokaliteterne.

Tilmeld til workshop enten den 22. eller den 28. november. Nærmere information er udsendt til arkiverne pr. mail.

Vidste du at...

Tilgængelighedsfristen for kort, tegninger og bygningsbeskrivelser af eksisterende domhuse, fængsler og politistationer er på **250 år?**

Arkiverne skulle jo nødig hjælpe forbydere med at bryde ud!

Efterlysning

Jeg har modtaget følgende anmodning om hjælp fra lokalarkiverne:

Jeg er i færd med at researche på en bog til Gyldendal om modstandsbevægelsens kvinder

Det er begrænset, hvor meget kvinderne optræder i litteratur om besættelsestiden, men i disse år stiger interessen for også at beskrive deres bidrag til modstanden.

Jeg efterlyser de gode historier om kvinder - nulevende og afdøde - som tog del i kampen, enten aktivt eller via en af de mange støttefunktioner som logivært, kurer, etc.

Desuden ønsker jeg at beskrive, hvordan mødrener aktiviteter har påvirket deres børn - hvad skete der med dem, hvis mødrene blev arresteret/sendt i lejr, og hvordan blev deres opvækst præget af moderens valg?

Hvis jeres arkiv rummer historier af ovennævnte slags, vil jeg meget gerne kontaktes.

På forhånd tak for hjælpen,

Venligst

Anne Dorthe Holm,

Tlf. 2928 9973